

Reykjavíkurborg
Jafnréttisráðgjafi

Alþingi
Erindi nr. P 128/97
komudagur 19.11.2002

Reykjavík, 15. nóvember 2002
99020323
070

Nefndasvið Alþingis
Hildur Njarðvík
Nefndarritari
Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

Umsögn um tillögu til þingsályktunar, 128. löggjafarþing 2002-2003, 19. mál

Vísað er til bréfs félagsmálanefndar Alþingis dags. 7. nóvember 2002, þar sem óskað er eftir umsögn um tillögu til þingsályktunar um bætt starfsumhverfi fyrir kvennahreyfinguna á Íslandi, sem nú liggur fyrir 128. löggjafarþingi, 19. mál.

Í tillögunni felst almenn hvatning til félagsmálaráðherra um að stuðla að bættu starfsumhverfi kvennahreyfingarinnar og annarra hópa sem vinna að jafnrétti karla og kvenna, en sérstaklega er lagt til að a) stofnaður verði sjóður með lið á fjárlögum og b) jafnréttisfulltrúum ráðuneyta verði falið að koma á beinum tengslum við aðila sem starfa að jafnréttismálum innan fagsviðs hvers ráðuneytis.

Undirrituð tekur undir það með tillöguflýkjendum að nauðsynlegt og gagnlegt sé fyrir annars vegar þau samtök, stofnanir, hópa og fleiri sem starfa að jafnrétti kynja svo og ráðuneytin sjálf hinsvegar að styrkja stöðu þessara aðila og tengsl þarna á milli. Sérstakur sjóður yrði vel til þess fallinn, eins og lagt er til.

Jafnréttisnefnd Reykjavíkurborgar berast á hverju ári 15-20 styrkumsóknir frá margskonar aðilum sem leita fjármagns og stuðnings til að hrinda í framkvæmd verkefnum, afla þekkingar eða sinna með einhverjum hætti betur þörfum á sviði jafnréttismála. Þetta eru allt frá einstaklingum innan fagstétta sem sækja vilja ráðstefnur á fagsviði sínu þar sem jafnrétti kynja er ofarlega á dagskrá, félagasamtök á öðrum hefðbundnum sviðum sem gera vilja átak í þágu annars kynsins, s.s. íþróttafélög, jafnréttis- eða kvennasamtök sem leita fjármagns til að sinna grunnmarkmiðum sínum, halda ráðstefnur eða fundi, rannsakendur sem hafa áhuga á sérstöku rannsóknarefni á sviði jafnréttismála, dagskrárgerðarfólk sem vill framleiða efni fyrir fjölmiðla með áherslu á jafnréttismál, sjálfsprotnir málefnaþópar sem vilja efna til herferðar, útgáfu eða annars slíks um afmörkuð mál s.s. heimilisofbeldi, stofnanir á sviði félagsmála, starfsmenntunar- eða fræðslumála sem vilja ná til hópa kvenna með fræðslu og stuðning, s.s. með námskeiðsefni ætluðu eldri konum, stofnendum fyrirtækja osfrv, og svona mætti áfram telja.

Meðal þess/þeirra sem jafnréttisnefnd hefur styrkt á allra síðustu misserum má telja Félag kvenna í læknastétt, Samtökin '78, Herferð gegn heimilisofbeldi, KRÍ, Útgáfa ritsins Gegnum glerþakið, Stígamót, Stúdentaráð Háskóla Íslands, Félag ábyrgra feðra, Kvennakirkjan, Átak til verndar mannréttindum, Félag um Mariusetur, Jafnréttishandbók grunnskóla, Rannsókn á kynjamun meðal unglinga, Félagsráðgjafar á kvennadeild Landspítala vegna útgáfu fræðslubæklings, ÍSÍ vegna eflingar íþróttakvenna og ritið Kvennaslóðir til heiðurs Sigríði Th. Erlendsdóttur. Þessi listi er langt í frá tæmandi.

Fjármunir jafnréttisnefndar sem hægt er að verja með þessum hætti eru hinsvegar afar takmarkaðir. Styrkir eru yfirleitt aldrei lægri en kr. 50.0000 og fátítt að þeir nái kr. 300.000. Flestir munu þeir vera á bilinu 100.000-200.000. Umsóknir um dýrari verkefni, eins og til dæmis þátttaka í alþjóðlegu samstarfi, dagskrárgerð (einkum sjónvarspættir eða heimildamyndir), margvíslegar rannsóknir, gerð vandaðs námsefnis o.þ.h. fellur oftast utan þess sem jafnréttisnefnd hefur bolmagn til, nema styrkumsækjendur hafi einnig tryggt sér fjármagn annars staðar frá og framlag nefndarinnar geti orðið eitt af mörgum.

Mér virðist nokkur einkenni vera flestum þessum styrkumsækjendum sameiginleg og vil ég nefna eftirfarandi.

Oft er sótt um mjög lágar upphæðir, en sem samt skipta sköpum um að hrinda megi í framkvæmd góðum hugmyndum og starfi sem hefur margháttaðan samfélagslegan ávinning í för með sér. Bróðurparturinn af því starfi er nær alltaf unninn í sjálfboðavinnu en sótt um styrki til að mæta útlögðum kostnaði sem að öðrum kosti fólk yrði að bera persónulega en falla frá hugmyndinni ella.

Leitað er hagkvæmustu leiða við útfærslu hugmynda og stefnt að hámarksnýtingu takmarkaðs fjármagns. Þetta gildir einkum um félagasamtök sem starfa á hugsjónagrundvelli. Mjög oft verð ég vör við að umsækjendur hafa í fá hús að leita um stuðning - virðast oft lenda milli stafs og hurðar á hefðbundnari vettvangi. Stundum má rekja það til þess að um "jaðarsamtök" er að ræða, þ.e. þau eru ekki hluti af skipulagðri heild sem hefur aflað sér viðurkenningar eða komið sér upp formlegri fjáröflunarleiðum. Alltof oft hef ég orðið þess vör að frábærar, tímabærar og faglega nýskapandi hugmyndir hafa ekki náð fram að ganga vegna þess að ekki tekst að fjármagna þær.

Ég vil sérstaklega taka undir með tillöguhöfundum um að sjóði þeim, sem lagt er til að stofnaður verði, verði ráðstafað til að styrkja þátttöku í alþjóðlegu starfi. Ég hef talsverða reynslu af alþjóðastarfi að jafnréttisverkefnum, á norrænum vettvangi og á vettvangi ESB, bæði sem samningshafi við ESB og sem svokallaður samstarfsaðili. Á Evrópuvettvangi gildir sérílagi, að leggja þarf töluverða vinnu, oft sérhæfða vinnu, í gerð umsókna, en líka að sýna þarf fram á að umsækjendur geti fjármagnað verkefnið að hluta, t.d. leggja fram 20-40% heildarkostnaðar, breytilegt eftir því hvaða áætlanir ESB er sótt um fjármagn til. Við undirbúning umsókna þarf að afla samstarfsaðila í nokkrum löndum og oftast fer best á því að samstarfsaðilar geti lagt lokahönd á umsókn saman, t.d. á sameiginlegum vinnufundi. Þetta getur haft kostnað í för með sér. Hinsvegar er eftir talsverðu fjármagni að slægjast og verulegum margfeldisáhrifum, bæði fjárhagslega og hvað varðar öflun reynslu og þekkingar og miðlun út í samfélagið. Nægir mér að nefna verkefnið ESB verkefnið Hið gullna jafnvægi sem dæmi um slík áhrif. Það yrði fjölmörgum aðilum sem starfa á sviði jafnréttismála hér á landi mikil lyftistöng, ef aðstaða þeirra til að eiga samstarf í slíkum verkefnum yrði bætt, um leið og það hefði jákvæð áhrif á samfélagið í heild.

Af framansögðu er ljóst að ég styð stofnun sjóðs á þessu sviði, en vil jafnframt hvetja til að ráðuneytin hvert fyrir sig verji kröftum og fjármunum í verkefni á sínu málsviði sem stuðla að jafnrétti kynja. Síðaril liður tillögunnar, um beinni tengsl milli ráðuneyta og jafnréttissamtaka / -aðila, gæti einnig stuðlað að því. Mikilvægt er að jafnréttisfulltrúar ráðuneytanna styrkist í starfi, séu í góðum tengslum við ytra umhverfi ráðuneytisins, hafi úr fjármagni að spila, sé búin aðstaða og njóti stuðnings í þeim verkum sem þeim eru falin.

Virðingarfyllt

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Hildur Jónsdóttir', written in a cursive style.

Hildur Jónsdóttir